

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

**ליומא דהילולא של מרא דארעא דישראל גאב"ד
העדה החרדית בעל "לפלוט ראוּבן" מרן הגאון
הצדיק רבי זעליג ראוּבן בענגיס זצוק"ל נסתלק
ז' סיון (תשי"ג)**

מעשה פלא היה סמוך להסתלקותו של הרב בענגיס, הרב שכב על ערש דוי בעינים עצומות, וכבר הרבה זמן שהוא לא מגיב שום דבר לנעשה מסביבו, בני ביתו לא ידעו להחליט אם מרן נמצא בהכרה וידע מה הולך אתו או לא.

בצהריים הגיע אליו הביתה מרן פוסק הדור הרב אלישיב זצוק"ל, הוא עמד שעה ארוכה ליד המיטה של הרב בענגיס. פתאום פתח הרב בענגיס את העינים, וכשהוא הבחין בידיו נפשו - הרב אלישיב שעומד לידו, אמר הרב על עצמו שהוא מסופק אם הוא עדיין בחיים... ולכן הוא רוצה לעשות נסיון לברר את המצב שלו. הוא ביקש מהרב אלישיב שהיה דיין בבית הדין, שיספר לו מה היה היום בבית דין. מרן הרב אלישיב הציע בפניו שאלה חמורה שהזדמנה היום בבית דין.

כשהרב אלישיב גמר להרצות את הפרטים וצדדי השאלה, התחיל מרן הרב בענגיס לצטט לשונות מהגמרא שקשור לדין, אחרי זה המשיך להביא הוכחות מדברי הראשונים. המעמד היה מבהיל ומרגש, לראות איך שהרב השוכב במיטתו על ערש דוי, שקוע כל כולו בסוגיות הש"ס והפוסקים. כשסיים הרב בענגיס את המשא ומתן בענין, העלה חיך על שפתיו ואמר, יש לי כבר ראייה והוכחה שאני עדיין חי... אך אחרי זמן קצר יצתה נשמתו בטהרה.

*

הרב בענגיס היה מרא דכולא תלמודא, כל רז לא אניס ליה. פעמים בחיים הוא עשה סעודה גדולה ומיוחדת לכבוד סיום הש"ס, הפעם הראשון היה כשגמר לסיים את הש"ס בפעם המאה! והפעם השניה היה, כשסיים את הש"ס בסדר לימוד מיוחד, כל פעם שהיה עליו להמתין כמה דקות, כמו לפני חופה וסידור קידושין, לפני ברית, ובנסיעה וכדו', הוא ניצל את הדקות הפנויות ללמוד את הש"ס, וכשהוא סיים את כל הש"ס בשעות ההמתנה, זה היה חשוב אצלו עד מאד, ולכן חגג את הסיום הש"ס הזאת במעמד גדול.

*

הרב בענגיס רצה להכניס לילדים אהבת התורה, הוא ביקש מהם שהם יבחנו אותו בש"ס, הם אמרו לו כמה מילים מסוף העמוד, ומיד הוא אמר להם באיזה מסכתא זה, איזה דף, ואיזה עמוד! כל התורה כולה היה שגור על לשונו.

*

פעם היה לו ויכוח עם מרן פוסק הדור הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל על איזה לשון בקצות החושן, והתברר שמרן הרב בענגיס צדק. כשראה שמרן רבי שלמה זלמן נמצא קצת במבוכה, הוא אמר לו, הרב לא צריך להיות במבוכה, אני עברתי על הקצות החושן ארבע מאות פעם, ואם כן איך שום חידוש שאני מכיר את כל מילה של הקצות בעל פה כמו אשרי.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף ג', ט' סיון תשע"ז)

נעשה גאון בעל רוח הקודש בזכות התשוקה לתורה הקדושה

ההכנה דרבה לחג מתן תורתנו

מרן הרבי הקדוש בעל האמרי אמת מגור זי"ע נכנס פעם בשלשת ימי הגבלה לבית המדרש בירושלים עיר הקודש, ואמר: וואו זענען די אידן פון דער־היים וואס זיי האָבן געפלאַקערט ווי אַ פּייער שלשֶׁת יְמֵי הַגְּבֻלָּה - היכן הם היהודים של ערי פולין, שהיו בוערים ככבשן בשלשת ימי הגבלה.

מרן הרבי הקדוש רבי יהושע מבעלזא זי"ע סיפר: מעשה ביהדי שלא עליכם לא קרא ולא שנה, מעולם לא למד בספר, והוא נקלע לבית מדרש בשלשת ימי הגבלה. כשראה את הציבור הקדוש עוסק בתורה בריתחא דאורייתא, הוא קיבל חלישות הדעת, הוא החל לבכות על המצב שלו, שהוא לא זכה לשבת בבית מדרש ולעסוק בתורה.

אבל הוא לא נשאר רק בכבי - ער איז נישט געבליבן נאר מיטן ווייניען, רק הוא מיהר לגשת לארון הספרים, הוא נטל גמרא בחשק, והתחיל לעסוק בלימוד התורה בהתמדה מופלאה, און ער האט געלערנט און געלערנט - והוא למד ולמד, ולא עזב את הלימוד עד שהוא יצא אחד מגאונים וגדולי אותו הדור.

סיים הרבי מבעלזא, שהיום, הספר שלו מונח באוצר הספרים בבית. חסידים ציינו, שלרבי היה מקום מיוחד בארון הספרים, ששם היה מניח את הספרים של בעלי רוח הקודש, וגם הספר של אותו גאון היה מונח בין אלו הספרים!!! ללמד, שלכל איש יש פתח ותקוה לחזור אל התורה הקדושה ולהתקרב לבורא עולם.

דודי זקני מצדיקי ירושלים מרן הגאון הצדיק רבי אברהם חיים ברים זצוק"ל, ראה פעם יהודי שהוא מתנמנם בשחרית בשבועות, הוא היה עייף אחרי שלמד כל הלילה. כשהיהודי התעורר שאל אותו רבי חיים, וכי ראית מימיך חתן שמנמנם כשעומד תחת החופה, הרי יום חתונתו זה מתן תורה.

(מתוך הפתיחה לשיעור - זבחים דף ג', ג' סיון תשע"ח)

כשלימוד התורה הוא מתוך עינוג זוכים להתרומם טפח מעל הקרקע

מצאתי מדרש רבה בשיר השירים (ד, ב) שיכול לתת לנו אספקלריא מיוחדת והתרוממות לקראת חג מתן תורה, חג השבועות הבעל"ט. זה לשון המדרש, "אמר ר' לוי, אף הקורא מקרא בעינוג ובניגון, עליו נאמר (שיר השירים ד, יא) דבש וחלב תחת לשונך", זהו הַרְעָעָפֶט - מְרַשֵּׁם לאהוב את התורה, כשלימוד התורה הוא ענוג, ולימוד התורה הוא מתוך ניגון.

וכמו שכתב הרבי הקדוש מסוכטשוב זצוק"ל בהקדמתו לספרו אגלי טל: ומדי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת

לכל איש
יש פתח
ותקוה
לחזור אל
התורה

בני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד תורה הקדושה ואמרו, כי הלומד ומחדש חדושים, ושמוח ומתענג בלימודו, אין זה לימוד התורה כל כך לשמה, כמו אם היה לומד בפשיטות, שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצוה. אבל הלומד ומתענג בלימודו, הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו. ובאמת זה טעות מפורסם. ואדרבא, כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה, להיות שש ושמוח ומתענג בלימודו, ואז דברי תורה נבלעין בדמו. ומאחר שנהנה מדברי תורה, הוא נעשה דבוק לתורה. עד כאן לשונו הקדוש.

זה מביא אותנו לגמרא בפסחים (סח:), רב יוסף ביומא דעצרתא אמר: עבדי לי עגלא תלתא. אמר: אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא? אומר רש"י, עבדי לי - היה מצווה לאנשי ביתו להכין לו סעודה. אי לאו האי יומא - שלמדתי תורה ונתרוממתי, הרי אנשים הרבה בשוק ששמן יוסף, ומה ביני לביןם.

רש"י מוסיף פה מילה ז'נתרוממתי', התורה מרוממת את האדם, כשהתורה הקדושה הוא העונג של האדם, ושירת חייו של האדם כמו שהקרינו מהמדרש, אז זוכים ללמוד תורה באופן שמתרוממים טפח מעל הקרקע - ז'נתרוממתי'. כשנגיד לביל יום טוב בקידוש, "ורוממנו" מכל לשון יהיה לזה משמעות אחרת לגמרי בסייעתא דשמיא.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף ט, ג' סיון תשע"ז)

זה מביא אותנו לדף היומי של השבוע (גיטין טז:), רבה בר בר חנה חלש, עול לגביה רבי יהודה ורבה לשיולי ביה - רבי יהודה ורבה נכנסו לפניו לבקרו ולשאל בשלומו. בעו מיניה, שנים שהביאו גט ממדינת הים, צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם או אין צריכין? אמר להם: אין צריכין, מה אילו יאמרו בפנינו גירשה מי לא מהימני?

שואל מרן הבן איש חי בספרו בן יהודע, לאיזה צורך סיפר לנו מסדר התלמוד, שרב יהודה ורבה שאלו את השאלה לפני רבה בר בר חנה כשהיה חולה ונכנסו לבקרו, מאי נפקא מינה לנו מתי הם שאלו אותו על כך. אומר הבן יהודע, שמסדר התלמוד רצה ללמדנו בזה שבחן של רב יהודה ורבה, שאף שכנסנו לבקר החולה, לא היו מדברים אלא בדברי תורה, וגם רבה בר בר חנה בעצמו, אף על פי שהיה חולה, שם לבו להשיב כהלכה.

כשהלימוד הוא מתוך עינוג וניגון, מתרוממים טפח מעל הקרקע על ידי התורה, ובמילא שקועים בלימוד התורה בכל מצב, לא רק כשיושבים בבית המדרש, רק גם כשנכנסים לבקר את החולה, וגם כשלא עליכם נמצאים בחולי, כי מרגישים שהתורה הוא עינוג, כי הם חיינו ואורך ימינו.

אתמול בחג השבועות אמרנו בפיוט האקדמות, **צבי וְחַמִּיד וְרִגְגִי דִּילָאוֹן בְּלַעֲוִתָא. צְלוֹתְהוֹן בְּכֵן מְקַבֵּל וְהִנְיָא בְּעוֹתָא.** נסביר את פירושו הדברים: **צבי וְחַמִּיד וְרִגְגִי דִּילָאוֹן בְּלַעֲוִתָא** – הקדוש ברוך חושק וחומד שכלל ישראל יתיגעו בעמל התורה. ומה אנחנו מקבלים בעבור זה, שבזכות זה בורא עולם שומע ומקבל את תפילותינו – **צְלוֹתְהוֹן בְּכֵן מְקַבֵּל, וְהִנְיָא בְּעוֹתָא** – הבקשות מועילות כי הם מתקבלות לרצון לפני הקדוש ברוך הוא.

חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, **בְּעוֹתָא** – זה מלשון בעיות, מי מאיתנו אין לו בעיות, מי מאיתנו אין לו קשיים, מי מאיתנו לא מתמודד כל יום, אך יש לנו רַעְעָפֶט – מְרַשֵּׁם לכל הַבְּעוֹתָא – לכל הבעיות, **דִּילָאוֹן בְּלַעֲוִתָא** – עמל ויגיעת התורה.

שלושת הלשונות – **צְבוֹי וְחַמִּיד וְרִגְגִי** הם לשונות של חשק וחמדה שכביכול הקב"ה משתוקק, שכלל ישראל יעסקו בתורה הנחמדת והנאהבת, כמו שנאמר בתהלים (יט, יא) **הַנְחַמְדִים מִזֶּהָב וּמִפֶּזֶז רַב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וּנְוֹפֵת צוֹפִים.** את זה אנחנו צריכים לזכור לאחר חג השבועות כשחוזרים ללימוד הדף היומי, שאנחנו מגשים עכשיו אל הדבר המתוק והנחמד, התורה הקדושה.

(מתוך הפתיחה לשיעור – בכורות דף נה, ז' סיון תשע"ט)

בחג השבועות אמרנו באקדמות **צְבוֹי וְחַמִּיד וְרִגְגִי דִּילָאוֹן בְּלַעֲוִתָא. צְלוֹתְהוֹן בְּכֵן מְקַבֵּל וְהִנְיָא בְּעוֹתָא.** בורא עולם רוצה וחומד ומתאוה שכלל ישראל יתיגעו בתורה, מה אנחנו זוכים על ידי זה, שהתפילה מתקבלת והבקשות מתמלאות.

חשבתי הבורך לפני השיעור, יהודי שלמד ולומד דף היומי, הוא לא מוותר על הדף היומי, היה יכול להגיד את זה על עצמו בבחינת יגבה לבו בדרכי ה', קיימתי את מה שהש"ת רוצה וחומד ומתאוה – **דִּילָאוֹן בְּלַעֲוִתָא**, קיימתי את זה, אני מקיים את זה, לא הגעתי לחג השבועות עם דים ריקות.

עוד חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא ביום טוב שבועות, אנחנו אומרים באקדמות, **קְבִיעִין כֵּן תְּהוֹנוּ בְּהִנְהוּ חַבּוּרָתָא, קְבִיעִין** הוא מלשון קביעות, בן אדם שלומד בקביעות את הדף היומי, **בְּבִית אֱלֹקִים נִהְלַךְ בְּרִגְגִי** (תהלים נה, טו), ב'ר'ז'ח בג'שם בש'לג הוא הולך לבית אלקים, אף פעם הוא לא מוותר על הדף היומי, יש לו קביעות איתנה בדף היומי, בבחינת **קְבִיעִין כֵּן תְּהוֹנוּ**, בזכות זה יזכה להיות **בְּהִנְהוּ חַבּוּרָתָא** – בחבורה של הצדיקים לעתיד לבוא. הקביעות עושה לבן אדם, עולם ומלואו.

(מתוך הפתיחה לשיעור – יבמות דף פט, ז' סיון תשפ"ב)

פניני קודש על חג השבועות

תפילות חג השבועות

הַעֲרֹשְׁטֵטֶר בְּעֶלְזֵר רַב – האדמו"ר הראשון לבית בעלזא זי"ע, אמר הפלגות נוראות, על ההתלהבות של ההייליגע פֿרַעַשְׁבֶּאַרְגֶּער רַב – הרב הקדוש של פרעשבורג, החתם סופר זי"ע, ואמר, שההתלהבות וְאִסַּר עַרְ הָאֵט שְׁבוּעוֹת בְּיִי שְׁחִירִית – שיש לו בשחרית של חג השבועות, הוא הרבה יותר מנעילה ביום הקדוש.

(פרדס משה)

(פלא יועץ)

בהחג הקדוש של מתן תורה, ישפוך נפשו שיזכו לכתרה של תורה, הוא ובניו, ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

ליזהר באזהרת מרן אלוקי הבעל שם טוב הקדוש, ליזהר מהתחלת התיקון שעשה בלילה, שלא יפסיק בשום שיחה הנראה כעין בטלה, עד אחר שאומר כתר במוסף, כי אז עולין כל שעשה בלילה, ועל כן ישתדל גם לטהר מחשבתו עד כתר זה.

וכעת נחלש כח העולם, ונהגתי לישון קודם התפילה. אבל אל יפסיק בשום דיבור עד סוף התפילה עד סוף כל התפילה של שחרית ומוסף, כי אז עת רצון גדול להתפלל, ולהידיבק ביוצר בראשית, וכל אחד יקדש ויטהר עצמו בתוספות קדושה וטהרה, ולידיבק באמונה ובטחון גדול, ולדיבק נפשו באלוקי ישראל כל אותו זמן, כי הוא מסוגל לכל השנה.

קריאת רות בשבועות, לחבר תורה ותפילה, כי דוד המלך כתיב ביה (תהלים קט, ד) ואני תפילה, בזה היום שהוא כולו תורה, הוא עת רצון לעבודה שבלב זה תפילה. השלוש רגלים שותין עתה על ידי דמעות, שעל ידי הבכיה והתפילה יכולים למצוא הארה.

(שפת אמת)

אמירת אהבה רבה באריכות ובכוונה בחג השבועות

כשאמר החקל יצחק מספינקא זי"ע אהבה רבה בשבועות, איז ער גַעַזְעִסִין אִין אַ טײַךְ טַרְעֶרֶין – הוא ישב בנהר של דמעות. מה שאין כן כל השנה, שלא היה בעל בכי כל כך.

אם יזכה אדם, שימס לבבו בבכי, בתפילת אהבה רבה, ויתפלל מקרב לב ליצרו, שיחוננהו ויבינהו התורה, מובטח הוא שתפילתו נשמעת, ואשרי חלקו.

(לשון החזון איש)

עמדנו בתפילת שחרית של שבועות מאחורי כסאו של החזון איש זי"ע, וראינו, שכאשר הגיע לברכת אהבה רבה, כל גופו הזדעזע, והתמוגג מבכי כמו ילד קטן, מתחילת אהבה רבה עד הסוף. וכל השנה לא היה דרכו בכך, ואפילו בהרבה זמנים ומקומות בתפילה, שדרך הרבה צדיקים לבכות.

בברכת אהבה רבה הייתה התעוררות עצומה [אצל הרה"ק מסטאמער זי"ע], שאי אפשר לתאר עלי גליון, באותה שעה זלגו דמעות מעיניו בבכיות נוראות, ובהתרגשות עצומה, ואי אפשר לכתוב בקולמוס ההתעוררות שהיתה אצל כל הקהל.

אמר [הרבי הקדוש השפע חיים מצאנז זי"ע]: אצל הרבה צדיקים זי"ע היה יותר התעוררות בתפילות של שבועות, מהתפילות של ראש השנה ויום הקדוש.

(הליכות חיים)

הדברים הנפלאים מתוך קונטרס מאמרי חיזוק מהגאון הצדיק המשפיע רבי צבי מאיר זילבערבערג שליט"א

מאוצרות הפרשה

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (ו, כז). הרבי הקדוש רבי מנחם מנדל מווארקע זי"ע פירש הכוונה בזה, שלא ידמה הכהן, כי הוא הוא המברך, וכי בידו מקור הברכה, לזה אמר ושמו את שמי על בני ישראל, שיהיה הברכה על שמי, רק זה יורד בהשתלשלות על ידם. וכדמיון השופר שאין לו שום ייחס במעלה, כי הוא קרן בעלמא, ורק הקול היוצא ממנו הוא מאד נעלה ומרומם ופועל בעליונים מה שפועל, ועם כל זה צריך השופר להיות בלי שום סדק ומום כלל, וכמו כן צריך להיות הכהן, ואיז ואני אברכם.

*

המפרשים הקשו, למה מפורט בכל נשיא ונשיא את כל הקרבן שהקריב, למה לא כתוב בכללות שכל הנשיאים הקריבו קרבן זה. ומבאר הרבי הקדוש רבי בונים מפרשיסחא צוק"ל, שהתורה באה להורות בזה, שכל נשיא לא היה כוונתו להקריב, מחמת שהקריב חבירו אתמול, לכן גם הוא עושה זאת, רק כל אחד ביומו רצה להקריב מחדש מחמת רצון עצמו.

נקודה למחשבה:

החידושי הרי"ם ביאר למה בפרשת נשא הזוהר הקדוש והמדרש רבה מאריכים הרבה באריכות יותר מכל פרשיות התורה, מפני שפרשת נשא הוא תיכף אחר חג השבועות אחר קבלת התורה, לכן הראו לנו חז"ל כח התפשטות התורה הקדושה.

הדברי תורה לזכות והצלחת רבי עקיבא יוסף בן אסתר גיטל, הרבנית לאה בת מלכה, ולזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

